1. På Socialdemokratiets årsmøde sidste år kunne vi i fællesskab gøre status over arbejderbevægelsens situation efter regeringsskiftet. Der blev dengang bestemt ikke givet udtryk for noget "halleluja". Derimod blev det

stilfærdigt erkendt af de fleste, at "grænsen var nået" - der var ikke andre muligheder end den beslutning, som statsministeren og hele den socialdemokratiske regering traf på daværende tidspunkt.

Vi har som bekendt engang imellem i arbejderbevægelsen en udpræget tendens til selvransagelse. Derfor skulle det ikke undre mig, om nogle på denne ekstraordinære kongres vil føle sig fristet til at stille spørgsmålet: Var det nu det rigtige, vi gjorde dengang i august 1982?

Bagklogskab er som bekendt den letteste form for "klogskab",, vi har. Det gælder ikke mindst i politik.

Det er måske kommet bag på mange, at den borgerlige regering har handlet så brutalt, så a-socialt og så énsidigt i sin lovgivning, som tilfældet er. Men tendensen og retningen i den nuværende regerings økonomiske politik kunne ingen i arbejder-bevægelsen være i tvivl om - heller ikke, da beslutningerne skulle træffes sidste år.

Jeg vil kort sagt gerne advare mod, at vi på denne ekstraordinære kongres tager fat på et større eller mindre "rivegilde" om, hvorvidt der blev handlet korrekt sidste år eller ej.

Det er min vurdering, at den socialdemokratiske arbejderbevægelse - alt taget i betragtning - og dermed mener jeg både de politiske og økonomiske omstændigheder - ikke kunne gøre andet! Det kunne ikke gå anderledes! Alternativet havde været et næsten selvudslettende kompromis uden profil eller perspektiv for arbejderbevægelsen.

Derfor skal jeg opfordre kongressn til, at vi nu i stedet samler kræfterne om vor situation lige nu og de fremadrettede opgaver, vi står foran.

Det er svært nok endda!

2. Nogle siger, at Socialdemokratiet har enormt svært ved at være i opposition. Dagbladene skriver ofte "dybsindige" artikler herom - det er naturligvis et særligt yndet tema i de borgerlige spalter!

Også her mener jeg, vi skal rebe sejlene: Myten om Socialdemokratiets dårlige oppositionsrolle er faktisk en af de myter, som alle godt kan afskrive så snart som muligt,

Hvis vi ellers i arbejderbevægelsen kan undgå alt for mange forskellige "prøveballoner" og alt for mange forskellige udtalelser om de samme økonomiske problemer, så står vi nu ikke så ringe endda!
Kendsgerningen er jo, som det allerede er blevet påvist af Socialdemokratiets formand, at der rent faktisk er taget en lang række initiativer i oppositionsperioden. Lige så sikkert er det, at der vil komme endnu flere til.
Der er bestemt heller ingen grund til at forfalde til synspunkter om, at den socialdemokratiske arbejderbevægelse ikke var "hård nok" i sin økonomiske politik, da vi selv havde regeringsmagten. Det er også myter, som ikke holder for en mere præcis analyse.
Jeg siger også alt dette, fordi der heller ingen grund er til, at vi i arbejderbevægelsen bliver "forkrampede", når den nuværende regering har lidt "held i sprøjten" på grund af de forbedrede internationale vilkår.
Også her synes jeg, vi gør os selv og samfundet en tjeneste ved at glæde os over det inflationsfald, rentefald og olieprisfald, som den internationale økonomi har hjulpet os med.

3. At Schlüter-regeringen så gør, hvad den kan for at tilsløre de internationale sammenhænge og tager æren for enhver positiv udvikling i vor samfundsøkonomi - det må vi leve med. Det er nu engang demokratiets vilkår!

Vi må også leve med en borgerlig presse, som i helt utrolig udstrækning stryger og klapper den nuværende regering med hårene.
Og endelig må vi leve med, at erhvervslivet hver dag står på "pinde" for at fremlægge argumenter og nye optimistiske prognoser, der støtter regeringens politik. - Uanset de klart negative konsekvenser af regeringens økonomiske politik for hjemmemarkedet og virksomhedernes udvikling.

4. Når jeg siger, at det må vi leve med, mener jeg naturligvis,

at det er kendsgerningen i samfundsdebatten, som vi må se i øjnene og tage vore forholdsregler imod.
Et enkelt eksempel kan illustrere vor situation lige nu:

- Hele diskussionen om rentens udvikling forsøger man i pressen og fra regeringens side at koble direkte sammen med den nuværende regerings liv og overlevelse. Når det med gravrøst forkyndes i pressen, at renten har foretaget et lille hop på Børsen, og at det skyldes reaktionerne på Socialdemokratiets initiativer og den

politiske ustabilitet - så må vi gennemskue den form for argumentation helt køligt.
Når boligudgifterne i nye boliger kan svinge plus/minus 10.000 kr. fra den ene dag til den anden som følge af de renteudsving, der er konsekvensen af vekselerernes transaktioner på Børsen, så er det naturligvis ikke Socialdemokratiets skyld!
Så er det finansieringssystemet, det er galt med. Så er det en større økonomisk og financiel stabilitet, der er behov for!
Hvis det stod til de borgerlige kredse, erhvervslivet og arbejdsgiverne, så skulle vi allesammen - med tilbageholdt åndedræt - følge vekselerernes transaktioner og Børsens daglige renteudsving, som direkte udtryk for samfundets tilstand. - Det skal vi naturligvis ikke acceptere.
Over for sådanne eksempler må vi klart sige: Vi skal fortsat arbejde for en lavere, stabil rent - ja! Men samfundets tilstand måles ikke på Børsens termometer, men udfra den brede lønmodtagerbefolknings situation og fremtidsmuligheder.

5. Jeg tror kort sagt, vi skal være meget mere opmærksomme på de tendenser og retninger, som præger samfundsdebatten i Danmark.

Jeg tror, vi alle i både Socialdemokratiet og i fagbevægelsen
må deltage langt mere dynamisk i debatten end hidtil. Vi må langt mere indtrængende blande os i diskussionerne over alt - både på landsplan og i lokalsamfundene.

6. Oven i dette kommer de benhårde økonomiske realiteter i regeringens politik og Folketingets lovgivning.

Jeg skal holde mig til tre kendsgerninger.
For det første har den nuværende regering helt bevidst sat hensynet til ledigheden tilside. Der er sket en stigning i ledigheden på ca. 25.000 personer siden den nye regering kom til.
De direkte konsekvenser af finanslovforslaget for 1984 er en stigning i arbejdsløsheden på ca. 17.000 personer - dertil kommer nettotilvæksten til arbejdsmarkedet. Derfor vil arbejdsløsheden i 1984 overstige regeringens skøn på 310.000 personer.
Denne udvikling kan ikke engang forklares med det, man plejer at kalde "den økonomiske nødvendighed". Jeg har allerede påvist, at de internationale ændringer rent faktisk gør det muligt at tilgodese beskæftigelsen direkte. Denne regering gør det modsatte.
Derfor anklager vi i fagbevægelsen regeringen for - helt unødvendigt - at sende

tusinder af mennesker ud i arbejdsløshed i 1984 - såfremt den nuværende Finanslov vedtages!

7. Vort andet anklagepunkt er den skæve og a-sociale byrdefordeling. Som det ofte er sagt fra vor side, er det de ledige, de syge og de personer, der er henvist til bistandshjælp, som må bære de tungeste byrder. Lægger vi familiemedlemmerne til, er det rent faktisk en fjerdedel af befolkningen, som må bære hovedparten af den danske krise.

Og regeringen ønsker åbenbart at fortsætte denne linje. Jeg skal bare nævne et par eksempler fra finanslovforslaget for 1984:

- Det bliver lønmodtagerfamilierne, som må bære hovedparten af de nye indtægter, regeringen mener, den skal fremskaffe for at forbedre statsbudgettet. Det drejer sig om nye stigninger i bidraget til Arbejdsløshedsforsikringen, som kormier oven i det seneste års massive stigninger, og det drejer sig om forhøjede bidrag, til Sygedagpengefonden. Det er reelt skattestigninger, som er sådan indrettet, at de forholdsmæssigt rammer de mindre indtægter hårdest. Og for at gør fordelingen "fuldkommen" - i regeringens øjne - foreslår man samtidig en sænkning af det såkaldte "skrå skatteloft", som især kommer de højeste indtægter tilgode.

Jeg vil også meget stærkt for kongressen indskærpe det frontale angreb, regeringen nu retter på de grundlæggende principper om lighed og solidaritet i Arbejdsløshedsloven. Nu skal arbejdsløshedsdagpengene skæres ned til 70 pct, af såvel den individuelle sats som den maximale sats det første år, efter at man har opnået dagpengeret. Det næste år øges satsen til 80 pct., og det tredje år når man frem til 90 pct. Her er tale om betydelige forringelser for nogle af de ledighedsgrupper, som er aller-vanskeligst stillede. Det drejer sig om de unge arbejdsløse og nytilkomne på arbejdsmarkedet. Regeringens indgreb over for de langtidsledige rammer lige så skævt og bryder lige så fundamentalt med vore solidariske grundholdninger.

Nu skal de langtidsledige selv finde arbejde af mindst 13 ugers varighed, før man kan få et nyt jobtilbud. Jeg ved ærlig talt ikke, hvor mange, der har mulighed herfor i en situation, hvor vi har mere end 280.000 ledige. Også her er konsekvensen sikker: Klassedelingen er godt på vej på arbejdsmarkedet. Der er en udvikling igang, hvor arbejdsmarkedet bliver opdelt i stærkt adskilte grupper. Samtidig bliver det de

svageste, der får det

stadigt ringere - bade med hensyn til økonomi og fremtidige jobmuligheder.
Opskriften er åbenbart: Kan de arbejdsløse ikke klare "mosten", så er det bare ud af arbejdsmarkedet og på bistandshjælp!
Under de sædvanlige overskrifter om besparelser sker der så fundamentale ting i disse måneder i hele vor arbejdsmarkedspolitik, at vi i såvel Socialdemokratiet som i fagbevægelsen af alle kræfter må gå imod disse tendenser.
Listen over skæve indgreb er længere endnu. Men jeg skal standse her - både fra LO's side og partiets side har vi påpeget konsekvenserne.

- Vort tredje anklagepunkt imod regeringen er det ideologiske korstog, man har sat igang mod det socialdemokratiske velfærdssamfund, vi trods alt har bygget op.

Vi har med andre ord ikke alene at gøre med en regering, som prøver at løse een del af de økonomiske problemer på et konservativt, egoistisk grundlag. Vi står foran en regering, som vil gå langt videre.
Nu handler det om at angribe selve fagbevægelsen og de reformer, som vi, sammen med Socialdemokratiet, trods alt er trængt igennem med i det danske samfund.

- Nu skal den offentlige sektor, med indenrigsministerens ord - gøres så lille som mulig!
- Nu skal det offentlige privatiseres - uden at det kan forklares i rationel økonomi.
- Nu skal de sociale udgifter også privatiseres - gennem det regeringen kalder "forsikringsprincippet".
- Nu skal ulighederne skærpes og lønforskellene øges.

Derfor anklager vi regeringen for at gøre "konfrontationspolitik". De direkte konsekvenser af alt dette bliver en forøgelse af modsætningsforholdene og de sociale spændinger i vort samfund.

8. Hvis vi med held skal standse alt dette, forudsætter det en meget betydelig indsats fra os alle i arbejderbevægelsen. Mange kræfter

må sættes ind - det må vi indstille os på.
Det forudsætter naturligvis også, at vi har et alternativ - et alternativ, som vel at mærke er acceptabelt for arbejderbevægelsen og lønmodtagerne - både med hensyn til perspektivet og byrdefordelingen. Og et alternativ, som er troværdigt over for alle de større befolkningsgrupper.

Det alternativ synes jeg, Socialdemokratiet har lagt op til med sin oplæg til en flerårig økonomisk politik.
Udgangspunktet er det helt afgørende, at der - på een og samme tid - skal gøres fremskridt både i kampen mod arbejdsløsheden og for bedre statsfinanser og betalingsbalance.
Vi véd gennem vore analyser, at denne samtidighed er mulig!
Jeg vil gerne sige klart - på det samlede forretningsudvalgs vegne i LO - at vi i fagbevægelsen bakker op omkring den hovedlinje, partiet hermed lægger frem.
Jeg synes samtidig, det skal siges lige ud, at det bestemt ikke er nogen nem vej, partiet lægger op til. Programmet indeholder også upopulære ting - som i høj grad får konsekvenser for os i fagbevægelsen og for danske lønmodtagere.
Derfor vil vi også gerne i al venskabelighed sige til jer i Socialdemokratiet: Så må gennemførelsen af programmet naturligvis også forudsætte, at det sker i fællesskab med fagbevægelsen.
Det må være en helhed. Og alle de centrale dele af programmet må realiseres i nogenlunde samme takt i løbet af planlægningsperioden. Ellers går balancen og forudsætningerne i stykker.

9. Vi har aldrig været i tvivl om, at der må bæres byrder i disse vanskelige kriseår i det danske samfund. Men det, der er lagt op til i den byrdefordeling, som bærer Socialdemokratiets politik, er en dobbelt solidaritet - med de svageste grupper og de arbejdsløse.

Socialdemokratiet har sat sig som mål at nå meget tæt på en situation, hvor alle er i arbejde i 1990. Det er et meget stort mål at sætte sig - men det er et mål, som vi kun i fagbevægelsen kan være fuldt og helt enig i. Samtidig må vi erkende, at netop dette mål har betydelige konsekvenser for alle grupper i samfundet - det gælder naturligvis også lønmodtagerne.
Nogen har naturligvis spurgt, om det er et realistisk mål?
Andre spørger: Hvad med reallønnen i vort program?
Jeg vil gerne gøre nogle helt principielle bemærkninger omkring den retning, som efter min opfattelse bør være arbejderbevægelsens retning i de nærmeste 5-6 års økonomiske politik.
Vi må gøre os nogle meget svære, men til gengæld helt afgørende, valg klart: Hvis vi mener det alvorligt med solidariteten over for de arbejdsløse, er der nogle

uundgåelige konsekvenser heraf!
Den første er, at de nærmeste års produktionstilvækst nødvendigvis må gå til investeringer i nye arbejdspladser og udvidelse af produktionen.
Den anden konsekvens er en kortere ugentlig arbejdstid!
I de nærmeste år skal vi skaffe arbejde til de 280-290.000, som i dag er ledige. Dertil kommer de 20-25.000, som hvert år kommer ud på arbejdsmarkedet og søger jobs for første gang.
Vi når ganske enkelt ikke i overskuelig fremtid hen til en situation, hvor vi kan sige, at "alle er i arbejde", uden at vi både satser på investerings-produktionslinjen og en markant nedsættelse af den ugentlige arbejdstid.

10. Kernen i den borgerlige politik er jo, som vi véd, at sikre den bedre stillede del af befolkningen den størst mulige private forbrugs-fremgang - så må de andre "skøtte sig selv"!

Dét, vi står for i arbejderbevægelsen, er noget andet: Vi har længe sagt, at vort velfærdsbegreb egentlig er for snævert.
Velfærd og levestandard er andet, og mere, end større privatforbrug.
Mere fritid, gennem kortere arbejdstid, er faktisk også en meget vigtig, ny dimension i en større velfærd for de mange.
Derfor indtager den kortere arbejdstid så central en rolle i både fagbevægelsens egen tankegang om de nærmeste års krisepolitik og i Socialdemokratiets oplæg til økonomisk politik.
Jeg er ikke i tvivl om, at mange i de nærmeste dage vil diskutere dét centrale spørgsmål; Hvad med kompensationen?
Hertil vil jeg ganske kort sige; Spørgsmålet om kompensation har altid, og skal fortsat være, et overenskomstspørgsmål! Det bliver med andre ord op til os selv i fagbevægelsen at kæmpe for denne sag og sikre solidariteten.
I denne sammenhæng er det meget vigtigt, at vi også holder fast på, at den europæiske fagbevægelse for ganske nylig har besluttet, at 35-timers arbejdsuge er et fælles, fagligt mål i Europa - et mål, som vi er enige om at kæmpe for at gøre til en realitet inden for de nærmeste år.
Dermed er vi også på linie med de fælles faglige mål i Europa!

11. Solidaritet i kampen mod arbejdsløsheden - og solidaritet i byrdefordelingen, Det er den ene hjørnesten!

Den anden hjørnesten i arbejderbevægelsens oplæg er kravet om, at der nødvendigvis må tages hul på to helt centrale reformer: Det drejer sig om skattepolitikken og om den solidariske og obligatoriske overskudsdeling.

Jeg sagde før, at det ikke er lette løsninger, der her lægges frem.

Derfor ligger det ganske enkelt sådan, at vi kun klarer denne kæmpe opgave, hvis vi gør det sammen.

Vi kan kun i fællesskab formå at trænge igennem med vort alternativ i forhold til de borgerlige, amerikanske drømme om, at enhver er sin egen lykkesmed!

Vi står med andre ord i lidt af et vadested:

- Enten kommer vi i de nærmeste år til at bruge hovedparten af vore kræfter til at gå op imod en reaktionær strøm.
- Eller også får vi bragt arbejderbevægelsen tilbage til en situation, hvor vore konstruktive ideer og kræfter kan sættes ind på den solidariske kriseløsning, vi har lagt op til.

Kan vi bevare sammenholdet os imellem. Kan vi undgå alt for mange opslidende diskussioner internt, så kan vi også løfte opgaven.

Det vil jeg gerne på den samlede fagbevægelses vegne udtrykke håbet om.

Hermed ønsker jeg alle en god solidarisk kongres.